DENGE POLİTİKASI İÇİNDE HÜSEYİN NİHAL ATSIZ VE TURANCILIK

BURCU TEKİN

Özet

Hüseyin Nihal Atsız romanları fantastik ve tarihi izler taşımaktadır. Bu romanları anlamak için dönemin siyasal yapısını da anlamamız gerekmektedir. Çünkü romanlarda dönemsel izler bulmak zordur. Turancılık-milliyetçilik davasının ana kahramanı olan Nihal Atsız birçok siyasal olay yaşamıştır. Bu yazıda, Nihal Atsız'ın önemli dergileri ve siyasal olayları anlatılacaktır. Özet halinde olan romanlarla genel bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Nihal Atsız, Turancılık, Dergi, Roman

Abstract

Hüseyin Nihal Atsız novels have fantastic and historical traces. We have to understand the political structure of period for the understand these novels. Because it is difficult find periodic traces in novels. Nihal Atsız is protagonist of pan-turanism and nationalism action, so he has many political events. In this text, I will tell about important magazines and political events of Atsız. I will be given general information with abstract novels.

Key Words: Nihal Atsız, Pan-Turanism, Magazine, Novels

Giriş

Hüseyin Nihal Atsız, İstanbulda 12 Ocak 1905 tarihinde doğmuştur. Öğrenimlerini Fransız ve Alman okullarında görmüştür. 1922 yıllarında Askeri Tıbbiye'yi kazanmıştır. O dönemlerde komünist ve milliyetçi öğrenciler arasında tartışmalar olurdu, çoğuna Atsız'da katılırdı. Ziya Gökalp'in cenaze törenininin olduğu akşamı yine bir kavgaya girdi. Sonuç olarak ağır ceza aldı ve Askeri Tıbbiye'den çıkarıldı. Daha sonra bir lisede yardımcı öğretmenlik yaptı. 1926 yılında Edebiyat Fakültesine giren Atsız hocası olan M.Fuad Köprülünün dikkatini çekti. Türkiyat Mecmuasında yayınlanan bir makale ile bu ilgiyi üstüne çekti. Edebiyat Fakültesi Dekanı olan Köprülü Atsız'ı yanına asistan olarak almıştır. Bu dönemde Atsız Mecmua'yı çıkarmaya başlamıştır. Köprülü'nün dekanlıktan ayrılması üzerine Atsız üniversite asistanlığından 1933 tarihinde çıkarılmış ve ortaokulda türkçe öğretmenliğine başlamıştır.

Edirne'de edebiyat öğretmenliğine tayin edilen Atsız orada Atsız Mecmua'nın devam niteliğinde olan Orhun dergisini çıkarmaya başlamıştır. Bakanlar kurulu ile kapatılan derginin ardından 9 ay vekalet emrinde kalmıştır ve başka bir okula öğretmenlik tayini çıkmıştır. Birçok okulda öğretmenlik yapan Atsız Boğaziçi Lisesi'de türkçe öğretmeniyken Orhun dergisini yeniden basmıştır. 2. Dünya Savaşı sırasında komünist hareketlere seyirci kalan yönetime eleştirel yazıyordu Atsız. Şükrü Saraçoğlu'na yazdığı açık mektup ve Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'i istifaya çağırması büyük bir galeyana neden olmuştur.

1944 davası Sabahattin Ali davası dışında 'Komünistliğe karşı Türkçülük Davası' olarak da anılmıştır. 6 ay mahkum edilen Atsız'ın cezası tahrik sayılarak 4 aya indirilmiştir. Cezanın teciline rağmen İnönü'nün 19 Mayıs Nutku ile Atsız sıkıyönetim mahkemesi tarafından yargılanmıştır. 23 Ekim 1945 tarihinde tahliye edilen Atsız geçinmek için kitaplarını satmıştır. 25 Temmuz 1949 yılında Süleymaniye Kütüphanesine tayin edilmiştir.

Atsız hayatı boyunca sürekli belli kişilerle polemik yaşamış ve görüşlerini açıkça dile getirmiştir. Şu anda da milli görüşe sahip olan toplum için önemli eserleri vardır. Kardeşi

Necdet Sancar'ın ölümü Nihal Atsız'ı çok sarsmıştır. 10 Aralık 1975 tarihinde kalp krizi ile vefat etmiştir.

Nihal Atsız'ın Düşünceleri ve Tartışmaları

Atsız Mecmua onyedi sayı olarak çıkmıştır. Dergide edebiyat, tarih, milliyetçilik, türk halk edebiyatı, sosyal konular üzerine yazılar vardır. Derginin temel noktası komünizm karşıtı yazılar ile ülkücülük ve turancılık düşüncesidir. 15 mayıs 1931 tarihinde yayınlanan 'Bir Kuş Bakışı' başlıklı ilk sayı yazısında amaç aslında açıklanmıştır. Yazıya baktığımız zaman; I. Dünya Savaşı ve Milli Mücadele sonrasında ki toplum hayatına vurgu yapılmış ve derginin halkın içine gireceğini, halktan yana eserler vereceğini söylemekle birlikte köylüyü ve köyleri kurtarıp yükseltmeye çalışacak olan gençlerin dergisi olduğu anlatılmaya çalışılmıştır. Aslında bu yazı derginin devam edecek olan onyedi sayılık yaşamının temel fikri konusunu oluşturmuştur. Dergide dikkat çeken detaylardan biri de daha sonra araları açılıp davalık olacak olan Sabahattin Ali ve Nihal Atsız'ın şiirlerin en fazla yayınlanan şiirler olmasıdır. Bütün bu düşüncelere müteakip Nihal Atsız'ın Türkçülük ve Turancılık fikirlerini yaygın hale getirmek ve bunları yapabilmek içinde güçlü olan kalemini kullanarak halka empoze etmek gayesinde olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim Atsız Mecmua'nın yayınlandığı yıllarda Türkiye'de, yaşanmış olan 1929 Dünya Ekonomi Krizinin etkileri hissedilmeye başlanmış, 'Serbest Cumhuriyet Fırkası' denemesi olmuş ama alınan karar ve varılan sonuç ise otoriter bir tek parti yönetiminin esas alınması olmuştur. Böyle bir ortamda Nihal Atsız belki de kurtuluşu ve izlenilmesi gereken siyasal haritanın şifrelerini bu mecmuada başlayıp daha sonra süre gelecek olan fikirlerinde ortaya koymuştur.

Atsız Mecmua'nın altıncı sayısında Türk ırkının varolduğu zümreden , ait olduğu ırka ve o dönemde düşülen hataların sebebi ve açıklamalarına yer vermiştir. Nihal Atsız derginin bu sayısında insan zümrelerinin daha önce renklere göre yapılan ayrımlarının yanlış, eksik doğruluktan uzak olduğunu söylemiş ve bu ayrımın artık dillere göre yapıldığını belirtmiş. Eskiden kabul edilen Aryan ve Sami zümrelerinin aynı olduğu bilgisinin hatalı olduğunu belirtmiş ve bunların birbirinden çok uzak olduğunu söylemiştir. Benzer bir hatanın daha önce sarı ırktan sayıldıkları için Türk, Moğol ,Çin ırkları içinde yapıldığını dile getirmiştir. Bu ırkların hiçbir ırki yakınlığı olmadığı da günümüz zamanıyla herkes tarafından kabul edilmektedir. Türklerin Aryan ırkından olmadığının altını çizmiş ve neden böyle yanlış bir

düşüncenin kabul edilmek istendiği sorusuna da bir cevap bulamamıştır. Bunun yanında Türklerin ve Moğolların bir asıldan geldiğinin de kati suretle ispat olunduğundan bahsetmektedir. Bu konu özelinde yapabildiği çıkarım ise şudur; Moğolların vahşi ve barbar, Aryanların ise medeni olduğu yönündeki eskimeye yüz tutmuş ve gerçeklik payı olmayan münhal bir düşüncenin sonucu olarak yorumlar. Binaenaleyh Turancılık inkar ediliyorsa ve zihinden azad ediliyorsa, medeni olarak kabul edilen Aryan ırkına mensup çingenelerle bir bağımızın olduğunu düşünmenin içimizde derin bir yara açacağını belirtir. Nihal Atsız kapatılan Atsız Mecmua dergisinin yerine, edebiyat öğretmenliği yaptığı 5 Kasım 1933 yılında, kapatılan derginin devamı niteliğinde olan 'Orhun' dergisini çıkarmaya başlamıştır. Bu derginin dokuz sayısı vardır. Derginin ömrünün kısa olmasının sebebi şudur; derginin yayımlandığı dönemlerde öğrencilere lise sıralarında okutulan dört ciltlik tarih kitabını ağır bir şekilde eleştiren Nihal Atsız yazılarından kaynaklı Orhun dergisi 16 Temmuz 1934 yılında kapatılmıştır. Bu dergi 9. sayısında Bakanlar Kurulu kararı ile kapatılsa da Nihal Atsız, Boğaziçi Lisesi'nin edebiyat öğretmeni olduğu yıllarda Basın ve Yayın Genel Müdürü olan Selim Sarper'in de teşviki ile Orhun Dergisini 1 ekim 1943 ve 1 Nisan 1944 yılları arasında yeniden yayınlamaya başlamış ve bütün olaylar bu dönemde yaşanmıştır.

Orhun Dergisi hem Nihal Atsız hem Türk tarihi açısından önemli bir noktadadır. Çünkü bu dönemlerde Türkçülük-Turancılık Davası'nın içinde olduğu tarihler yer aldığından önem arz etmektedir. Ayrıca Nihal Atsız'ın dönemin başbakanı olan Şükrü Saraçoğlu'na yazdığı açık mektuplar bu dergide mevcuttur. Bilhassa komünizmle yapılacak olan ve yapılması beklenen Nihal Atsız mücadelesini zihinden kelama mürekkep vasıtasıyla aktarılışı ön planda olacaktır. Dergide genel olarak Türkçülük fikirlerinin savunmadan çok korunması için yapılan ateşli tartışmalar vardır.

Nihal Atsız çıkarılan bu dergide yazdığı yazılardan dolayı Türkçü çevreler içinde büyük bir galeyana sebep olduğu düşünüldüğü için kendisini vatan hainlerini kollamakla suçladığı Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından Boğaziçi Lisesi edebiyat öğretmenliğinden alınıyor. 1Nisan 1944 tarihli Orhun Dergisinde bir yazıda ülkede bulunan Komünistler hakkında bilgiler vermiş ve bunları örneklerle birlikte dönemin başbakanı olan Şükrü Saraçoğlu'na iletmiştir.

En dikkat çekici husus ise davalık olacağı Sabahattin Ali için anlattıklarıydı. Sabahattin Ali Ankara Devlet Konservatuarı öğretmeniydi. Nihal Atsız, kendisinin herkes tarafından kabul

edilen bir komünist olduğunu söylemiştir. Ayrıca Sabahattin Ali'nin 1931 yılında zamanın reisi cumhuru Atatürk olmasına karşın, Atatürk arkadaşları ve devlet erkanı kötülemekle birlikte rejimi eleştiren bir yazısından dolayı suçlu bulunup 17 ay hapse girdiğine dikkat çekmiştir. Bütün bu verilen bilgileri desteklemek adına da Sabahattin Ali'nin yazdığı o hezeyannamenin iki mısrasını referans gösteriyor ;

'….Daha Girmedi mi İsmet kodese?
Kel Ali'nin boynu vurulmuş mudur?'[1]

Burada bahsi geçen İsmet Kurtuluş mücadelesi kahramanlarından İnönü kahramanlıklarının başrolü olan İsmet İnönü'dür. Kel Ali olarak bahsettiği adam ise, Ayvalık'ta Yunan'a ilk kurşunu sıkan alay kumandanı Ali Çetinkaya'dır. Nihal Atsız, bu şekilde Türk tarihinde ve toplumunda önemli bir manevi konumda bulunan insanlar için şuursuz yazılar yazan bir adamın kültür işlerinin önemli bir kademesinde bulunup milletin parasını yemesinin kabul edilemez bir hata olduğunu söylüyor. Bu kişinin de dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından korunduğunu iddia ediyor. Aynı komünist örnekleri vermeyede devam ediyor. Ankara Dil Fakültesi Folklor Doçenti Pertev Naili Boratav, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü başında bulunan Sadrettin Celal ve daha da ileri giderek Şükrü Saraçoğlu'na partisinin mebuslarından Ahmet Cevat ismini veriyor. Ayrıca bunlarla mücadelenin etkin ve istikrarlı bir şekilde olmasını istiyor. Dünya da bu şekilde devlet karşıtı insanlara en fazla tolerans gösteren ülkenin Türkiye olduğunu söyleyerek bu mücadele de kanun yetmezliği gibi bir durumla karşılaşılırsa mücadele kapsamında yeni kanunlar çıkarılması gerekliliğinden bahsetmiştir.

Nihal Atsız, Saraçoğlu'na yazdığı ikinci açık mektupta ise aslında Saraçoğlu'na Orhun Dergisini kapatmanın Türk düşmanlığı olacağına ve Türkçülük üzerine bir konuşmasını hatırlattığı Saraçoğlu'na bu derginin kapatılmasının ancak Çarların ve Haleflerin olduğu yerlerde mümkün olabileceği yönündeki fikirlerini üstü kapalı olarak aktarmıştır. Bütün bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda önemli mevkilerde bulunan komünistlerin Türkiye'yi tahrip edeceği görüşünden hareketle daha felakete dönüşmeden gerekli cezaları alması gerektiğine ısrarla vurgu yapılmıştır. Hülasa, Orhun Dergisi komünizmle mücadele ve Türkçülük üzerine yazılan yazılara bakıldığında kapatılan Atsız Mecmua dergisinin devamı niteliğindedir. Bu dönemde Milli Eğitim Bakanının istifaya davet edilmesi, Saraçoğlu'na yazılan mektuplar ve özellikle komünizm karşıtı yazılardan oluşan galeyanla bir araya gelmiş kitlelerin protestoları bu derginin oluşturduğu önemli olaylardır.

[1] Sabahattin Ali'nin 'Memleketten Haber' şiiri

Orhun Dergisinde Nihal Atsız'ın ismini geçirdiği ve komünist yaftasıyla suçladığı kişilerden olan Sabahattin Ali, Mayıs 1944'te Nihal Atsız hakkında dava açıyor. Bu tarihlerde türk siyaseti ekseninde dünyada yaşanan gelişmelere bakarak aslında kavganın çıkışının nedenini ve kaynağını bulabiliriz. Bu tarihler 2. Dünya Savaşına denk gelmekteydi. Bu tarihlerde nazilerin dünya üzerinde bilhassa Türkiye'de ideolojik etkisi vardı. Bunun yanında Almanların siyasal, askeri çıkarlarından dolayı sağlamış olduğu destek Türkiye'de Irkçılık-Turancılık akımının gelişmesine olanak sağlamıştır. Ancak Almanya'nın savaş alanlarında gerilediğini düşündüğümüz zaman 1943'ten başlayarak resmi çevrelerde bu akıma duyulan hoşgörünün azaldığı sonucuna ulaşmak zor olmayacaktır. Bu bilgilerin ışığı altında 1943 Mayıs ayında sol eğilimli olan Faris Erkman , ırkçılık ve turancılık fikirlerini hedef alan ve bu akımı yabancı (Alman) kuklası olmakla suçlayıp, ülkeyi savaşa sokmak isteyenlerin, kemalizm ve hükümet politikasına karşı gelmek gibi ağır ithamlar içeren 'En Büyük Tehlike' adlı broşürü yayımladı. Bunun akabinde turancılarla sol kesim arasında basınında yer alacağı sert bir tartışma başladı. Bunlara karşılık Turancı çevrenin önde gelen isimlerinden Nihal Atsız bahsi geçen Orhun dergisinde 'Başvekil Saraçoğlu Şükrü açık mektup' adlı yazıyı yayımlayarak cevap verdi. İkinci açık mektupta Sabahattin Ali ve birkaç kişinin ismi geçiyordu. Bu yazı üzerine dergi kapatılıyor ama Sabahattin Ali , Atsız aleyhine hakaret davası açıyordu.

26 Nisan 1944'te Ankara'da başlayan dava esnasında adliyede Atsız aleyhine gösteriler yapılmıştır. Birgün sonra ise Turancı bir grup Sabahattin Ali'ye saldırmıştır. 3 Mayıstaki ikinci duruşmada ise Nihal Atsız yanlısı bir öğrenci grubu Ankara'da yürüyüş yapıp , Sabahattin Ali'nin kitaplarını yaktı. Dava neticesinde Nihal Atsız 4 ay hapis cezasına çarptırıldı. Davanın bu kadar önemli olması ve ön planda olmasına neden olan şey ise S.Ali'nin 'İçimizdeki Şeytan' romanında Atsız'a benzer bir karakteri eleştiren ithamlarda bulunmasıydı. Bu yazıya karşılık olarak Atsız 'İçimizdeki Şeytanlar' isimli uzunca bir yazı yazmıştır ve yazıda S.Ali için dönek ve vasıfsız olduğuna, Peyami Safa'ya hakaret ettiğine yer vermiş ve S.Ali'yi ölümüne bir süngü düellosuna davet etmişti. Ancak davete icabet edilmemiş ve Atsız dava edilmiştir. Aslında bu ikili birbirini uzun yıllardır tanımaktadır. Öyle ki S.Ali'nin şiirleri Atsız Mecmua'da yayımlanmıştır. Atsız'ın yazısında ise bu konuyla ilgili olarak Sabahattin Ali'nin Almanya'ya gittikten sonra değiştiğini ilk zamanlar Atatürkçü-Milliyetçi iken Almanya'ya Okumaya gittikten sonra fikirlerinin sola eğildiğini söylemiştir.

Nihal Atsız yargılanma süreci çok sancılı geçmiştir. Yaşanan 3 mayıs olayları ve daha sonra yapılacak olan 19 Mayıs Nutku Atsız ve arkadaşaları için dönüm noktası olacaktır. 3 Mayıs olaylarında gençlik komünizm karşıtı bir gösteri yapmıştır. Gösteriler sırasında da Nihal Atsız'a sevgilerini de belirtmişlerdir. Mahkeme salonuna giremeyen gençler Ulus meydanında yürüyüş yapmışlar burada milli marşlar söylenilmiş ve komünizm aleyhine sloganlar atılmıştır. Bu grup Şükrü Saraçoğlu ile görüşmek istemiş ama bunda başarılı olamamıştır. Bu gösteriler ise hükümet tarafından şiddetle bastırılmıştır. Bu gösterilerde tutuklanan üniversite gençlerinin sayısı 165'tir. Bu hareket milli şef olan İsmet İnönü'ye bir ihtilal olarak aktarılır. Hasan Ali Yücel, Nevzat Tandoğan, Rıfkı Atay üçlüsünün etkisi ile Irkçılık ve Turancılık adı verilen milliyetçilik karşıtı dava ortaya atılmıştır.

Bu olayları dünya genelinde yaşanan olaylarla ilişkilendirmek çokta zor değildir. Almanların 2. Dünya savaşı yıllarında yaygın olan Nazi ideolojisinin ırkçılık ve milliyetçilik düşüncelerinin oluşmasına olanak sağladığını düşündüğümüz zaman; Almanlara karşı üstünlük kuran Ruslara karşı bir siyasi manevra olarak milliyetçi düşüncelerin etkisini kaybetmesi ve değer yitirmesi için dönemin hükümeti tarafından sert tedbirler alınmış ve bu şekilde aslında Ruslara karşı tek başına mücadele etmek zorunda kalan Türkiye'ye fırsat geçmiştir. 3 Mayıs 1944 duruşması da tam bu girdabın içinde çıkabilecek bir hayat ışığıydı.

3 Mayısta bir araya gelen gençler ve gösterilere katılanlar birer birer tespit edilmiş ve tutuklanmıştır. Milli şefin şahsi emri ile saldırganlara en ufak merhamet gösterilmemiştir. Bunu İsmet İnönü yapacağı 19 Mayıs Nutkunda nedenlerini açıklayarak ortaya koymuştur. Nihal Atsız'da o gün duruşmadan çıktıktan sonra göz altına alınır. 19 Mayıs 1944 Nutkundan önce içeride bulunan gençlerin aileleri ise heyecan içindeydi. Çünkü yaklaşan Gençlik Bayramı vardı ve bu aileler umut doluydu; milli şefin gençlerin bayramı zindanda geçirmesine izin vermeyeceği düşüncesi vardı. İsmet İnönü 19 Mayıs'ın neşesini bozmak istemez ve gençleri hürriyete kavuşturur düşüncesi hakimdi. Bilakis, bu ailelerin umutlarını boşa çıkaracak ve 19 Mayıs Gençlik Bayramında Nutkunda Irkçılık ve Turancılık iddiaları hakkındaki görüşlerini tüm şeffaflığıyla ortaya koyacak ve türkçüler ile milliyetçiler aleyhinde çok ağır ithamlarda bulunacaktı. Bu nutukta geçen şu cümleler ise tüm olayları açıklar nitelikleydi ; 'Turancılık fikri son zamanların zararlı ve hastalıklı göstergesidir. Bu bakımdan cumhuriyeti iyi anlamak lazım. Milli kurtuluş sona erdiği gün yalnız Sovyetlerle dosttuk. Turancılar, Türk milletini bütün komşularıyla onulmaz bir surette derhal düşman

yapmak için birebir tılsımı bulmuşlardır’[2]. Bu nutuktan sonra sıkı yönetim mahkemeleri ortaya çıkmıştır. Özellikle 47 kişi hakkında rapor hazırlanır. Bu kişiler 3 Mayıs dava dosyasının başında olan kişilerdir. Bunlar sıkıyönetim mahkemelerine gönderilir. İsmet İnönü’nün nutkundan sonra tutuklanan kişilerin tutuklanma gerekçeleri ise şöyledir; TBMM tayin suretiyle doldurulmuştur, hür seçim yoktur. Milliyetçilik ve Turancılık fikirlerine tamamen muhalif bir yola sapılmıştır. Türkiye’de islam düşmanlığı ilerlemiştir. Basın ve radyo ise milli şefin ve iktidarının ithamlarına delil ve gerekçe bulmak gibi bir vazifeye girişmişlerdir.İnönü’nün açıklamalarından sonra milliyetçilik aleyhine olan fikirler artmış Orhun dergisine abone olanlar, dergide tek bir yazısı olanlar ve hatta Atsız’a sokakta selam verenler bile tutuklanmıştır.

Vatan ve Ulus gazeteleri 3 Mayıs 1944 gösterisini Romanya’nın başına Milli tarihlerinin en büyük felaketini getiren Gardistlere benzetmiştir. Bu olaya katılan gençlerinde aldatıldığını ortaya atmıştır. Ayrıca bu gazeteler F.Rıfkı Atay’ı referans olarak kullanmışlardır. Daha da ileri giderek Türkiye’yi içinden dağıtacak bir bela gelirse ırkçılıktan daha kötü olamaz açıklamasını yapmıştır. Ayrıca bu davada daha sonra milliyetçilik temsilcisi olacak olan Alparslan Türkeş’te asker olarak yargılanmıştır. Gözaltına alındığı zaman evinde ve bölük odasında arama yapılmıştır. Nihal Atsız ise burada dönemin emniyet müdürü Ahmet Demir ve savcı Kazım Alöç tarafından yazmış olduğu mektuplar yüzünden sorguya çekildi. Alparslan Türkeş ve Nihal Atsızında daha sonra bahsedeceği ‘tabutluk’ denilen yerlerde işkence gördükleri belirtilmiştir.

7 Eylül 1944 yılında ise yargılama başlamış, Irkçılık-Turancılık adı verilen dava haftada 3 gün olmak üzere 65 oturum olarak devam etmiştir. Duruşma açıldığında son tahkikat kararını savcı Kazım Alöç tarafından okunmuş ve kararın başlangıcında ‘vatana ihanetleri’ sabit olanlar cümlesi ise sanıkların yargılanmadan suçlu bulunması anlamı taşımaktaydı. Mahkeme 29 Mart 1945 tarihinde sonuçlanmış ve Atsız 6 yıl 5 ay hapse mahkum olmuştur. Bu kararı Atsız temyiz etmiş ve sıkı yönetim mahkemesinin kararı, Askeri Yargıtay tarafından esastan bozulmuştur. Bu sayede Atsız bir buçuk yıl tutuklu kaldıktan sonra, 23 Ekim 1945 tarihinde serbest bırakılmıştır.

Dönemin başbakanı Şükrü Saraçoğlu ile başlayıp Nihal Atsız’ın mektuplarıyla devam eden olaylar zinciri 3 Mayıs 1944 tarihinde milliyetçililerin yaptıkları gösteri ile sona ermiştir. 19

[2] İsmet İnönü; 19 Mayıs 1944 Nutkundan alıntı

Mayıs Nutku ile farklı bir çehreye bürünmüş ve farklı bakış açıları ile Turancılık Davasına dönüşen olaylar Cumhuriyet Döneminin belli yıllarında Türk siyasi tarihinde önemli bir nirengi noktası olmuştur. İsmet İnönü için olayların ilk ve önemli ismi konumunda olan Nihal Atsız, davanın Türkçülüğü yıkmayıp güçlendirdiğini ama İsmet İnönü'nün yıkıldığını söylemektedir.

Nihal Atsız için 3 Mayıs Türkçülüğün gafletten ayrılışı, can düşmanlarını tanıdığı, dost sandığı hainleri tanıdığı gündür. Bütün bu tepkiler ve yorumlar çerçevesinde baktığımız zaman 1944 Türkçülük Davası aslında devlet politikası içinde ele alınmalıdır. Devletler politikaları gereği zaman zaman milliyetçi akımları el altında tutmuş, desteklemiş ve hatta kullanmıştır. 1944 yılında böyle bir davanın başlamasıda Rusya'nın baskıları ile yakından alakalıdır. Rusya karşısında tutunabilmek için aradığı desteği bulamayan Türk hükümeti, Alman karşıtı olduğunu göstermek için fırsat kollamıştır. Aranan bu fırsatta Nihal Atsız'ın mektupları ile yakalanmıştır.

Nihal Atsız'ın Romanları ve Yazı Üslubu

Nihal Atsız yayınladığı dergi, roman, makale ve hikayelerle topluma yön vermeyi amaçlamıştır. Geçmişten günümüze kadar her edebi eser kendi görüş ve düşüncelerini kendi üslubu ile yansıtmaya çalışan bir yazara aittir. Atsız eserlerinde seçtiği karakterlerle, oluşturduğu olay örgüleriyle milli duyguyu yansıtmaya çalışmıştır. Makaleleri ve yazıları ünlü olan Nihal Atsız'ın günümüzde daha çok romanları ön plandadır. Bu romanları tarihin sarsıntılı dönemlerinde yazmıştır. Ama bazıları dönemin siyasetini yansıtırken bazıları yalnızca görüşlerini sunduğu bir tür aşk romanı halindedir.

İnceleyeceğimiz Atsız romanlarında doğaüstü olaylar büyük önem taşımaktadır. 'Türk romanına olağanüstü yada diğer adıyla düşsellik öğesi modernleşme sürecine paralel olarak girmiştir'[3]. Şamanizm, turancılık, Çin-Moğol tartışmaları romanlarında yer etmektedir.Ayrıca ironik bir üslupla eleştirel yazılarıda mevcuttur. Romanların genel yapısında askerlik ve aile kavramları önemli yer tutuyor. Bu değerleri terk eden kahramanlar mutlu sona ulaşamıyor.

[3] Nazan Bekiroğlu, 'Ruh Adam Romanı Üzerine Bir Tahlil Denemesi'

Yazılış veya yayınlama sırasına göre inceleyeceğimiz romanlar şu şekilde; Dalkavuklar Gecesi, Bozkurtlar Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor, Deli Kurt, Z Vitamini ve son olarak Ruh Adam.

Dalkavuklar Gecesi

1941 yılında yazılan hikaye bit ür yergi ögesidir. Karakterlerin ilginç isimleri bu hikayede dikkat çekiyor. Bazı yorumculara göre bu karakterlerin isimleri gerçek hayatta bazı kişileri temsil etmektedir. Romanın baş karakteri Kral Subbiluliyuma'dır. Dönemin siyasi durumu ve karakter analizi ile bu kişinin İsmet İnönü olduğu anlaşılıyor. Çok fazla karaktere sahip olan bu hikayede önemli olanları şöyle sıralayabiliriz; Pampa (Mustafa Kemal Atatürk), Filozof İlanasam (Hasan Ali Yücel), Başhekim Ziza (Şevket Aziz Kansu) ve Kahin Şilka (H.Nihal Atsız). Hattuşaş şehrinde, kralın etrafında dalkavukların çevirdikleri olayları konu alan bu hikaye tarihi ile iç içe okunmadığı sürece anlaşılamaz.

Bozkurtlar Ölümü

Bu roman 622-639 yılları arasında Göktürk devletini anlatıyor. Tulu Han ve Kür Şad karekterlerinin üzerinden bir Türk'ün nasıl olması gerektiğini anlatır. Tulu Han karakteri bir Türk'ün nasıl olmaması gerektiğini örneklendiren karakterdir. Roman'da en önemli unsur Çinlilerin varlığıdır. Çünkü Çinlilerin Göktürk devletinde nüfusları fazladır ve etkinlerdir. Türkler töre kavramına önem vermektedir, ayrıca milli kimliğini kaybeden Türkler tanrı tarafından cezalandırılacaktır. Atsız'ın şamanizm düşüncesi bu romanda milli niteliklerle birleşmiştir.

Bozkurtlar Diriliyor

Bu roman Bozkurtların Ölümü romanının devamı niteliğindedir. Olay örgüsü, Türk olma niteliği taşıyan Kür Şad'ın ihtilal teşebbüsünden 40 yıl sonrası anlatılmaktadır. Göktürkler

tekrar toplanır ve Göktürk'ün yeniden kurulduğunu ilan ederler. Bu romanda Çinliler ve Uygurlar ile mücadele söz konusudur. Kür Şad'ın oğlu Urungu ve Uygurların kızı Ay Hanım'ın aşkı olay örgüsünü şekillendirmektedir. İki tarafın savaşı ile Ay Hanım ölür ve Urungu intihar eder. Romanda eski Türk inancına ait izler vardır.

Deli Kurt

Bu roman 1403 yılında başlıyor. Olay örgüsü, Osmanlı döneminde ki şehzade kavgası ile oluşuyor. İsa Beğ hmile eşini güvendiği Sipahisi Çakır'a emanet eder. Bala Hatun'un çocuğu dünyaya gelir ama İsa Beğ ve Bala Hatun ölür. Murad annesini , babasını, soyunu bilmeden büyür. Kendisine bakan Satı Kadın'ı ve Çakır beği ailesi bilir. Murad'da Çakır Beğ gibi Sipahi olur; birçok kahramanlık ve yiğitlik gösterir. Kendisine Deli Kurt ismini verirler.

Tarih romanı gibi ilerleyen olaylarda dağaüstü bir karakter katılır; Gökçen. Deli Kurt evli olmasına rağmen Gökçen kıza aşık olur. Babası Türkmen, annesi Uygur olan bu kızın gözleri ışık saçar ve sevmediklerini sağ bırakmaz. Gökçen Deli Kurt'a gözlerini gösterir ve ayrılamazlar. Deli Kurt Sırp savaşında Macarlara esir düşer ve Gökçen sayesinde kurtulur. Bu savaşta Çakır şehit olur. Çakır'ın eşyalarına bakan Deli Kurt Osmanlı hanedanına mensup olduğunu anlar. Varna Savaşından dönen Deli Kurt, Gökçe'nin, eşinin, çocuklarının ve Satı Kadı'nın öldüğünü öğrenir. Artık Deli Kurt bilinmezliğe yol alır.

Bu romanda çok fazla inanca yönelik vurgular vardır. Yasin okunması, peygambere saygı gibi bölümlere rastlayabiliriz. Ama aynı zamanda şamanik unsurlarda yer alamaktadır. Olağanüstü yapıda olan Gökçen şaman örneğini yansıtmaktadır. Otlu merhem, kopuz gibi unsurlar Şaman kültürünün Türkler arasında varolduğunu göstermektedir.

Z Vitamini

Bu hikaye zamanın çok ilerisinde (1959) 1999-2001 yılları arasında geçiyor. Bu hikayeninde temel kahramanı İsmet İnönü'dür. Z vitamini kullanan yönetici ve yönetici kesimi ölüme çare bulmuştur. Eserin sonunda ağır eleştirelere maruz kalan İsmet

İnönü'nün şehitlikte yeri yoktur. Fantastik bir eser gibi görünen Z vitamini döneminin ağır eleştirel yapılarındandır.
Dikkatimizi çekmesi gereken şu; Sabahattin Ali'yi dönemin yöneticilerini aşağıladığı için eleştiren Nihal Atsız, Dalkavuklar Gecesi ve Z Vitamini hikayelerinde açıkça İsmet İnönü'yü eleştirmiş ve ağır ithamlarda bulunmuştur.

Ruh Adam

Ruh Adam romanı Yüzbaşı Burkay ve ızdıraplı aşkı Açığma-Kün arasında kş olay örgüsünü anlatarak başlıyor. Bu Uygur masalı romanın asıl olay örgüsüyle ilişkilidir.Yüzbaşı Burkay'ın evdeşi olmasına rağmen Açığma-Kün'e aşık oluyor ve Açığma-Kün için evdeşini ejderler Kağanı Naranta'ya kurban ediyor. Şeytan Madar'ın söylediklerini yapan yüzbaşı evdeşinin; '….kıyamete kadar, dünyaya her gelişinde ruhun ızdırap içinde çalkalansın!'[4] bedduasına maruz kalıyor. Sonuç olarakYüzbaşı, Açığma-Kün'in ağzından 'seni seviyorum' kelimelerini duyamadan ölür.

Asıl olay örgüsünde bu karakterlerin birer karşılığı vardı. Yüzbaşı Burkay, kralcı fikrinden dolayı hapis yatmış, Harp akademisinden atılmış eski bir asker olan Selim Pusattır. Ejdere kurban edilen evdeş ise lisede edebiyat öğretmeni olan Ayşe'dir. Ayşe'nin öğrencilerinden güzelliğin temsili olan Güntülü ise Açığma-Kün'dir. Şeytan Madar ise farklı kılıklarda, farklı mekanlarda karşısına çıkan Yek'tir.

Bir diğer önemli karekter Şeref ise, harp okulundan Selim'in arkadaşı ve hapisten çıkınca intihar eden kişidir. Şeref, Selim'in yaşadığı olay örgüsünde sembolik bir yapı gibidir. Yani onun iradesi, şerefi için onu engellemeye çalışır. Bu engelleme dağa üstü olaylarla gerçekleşir. Ölmüş olan Şeref'in fotoğrafında ki göz yaşları, kalbinin kanaması ve bu kanın Selim'in eline bulaşması gibi olaylar söz konusudur. Romanda yer eden diğer karakter ise Leyla'dır. Soylu bir aileden gelen, asalet terimini taşıyan ve Hanzade adını almak için uğraşan karakter, Selim ve Güntülü aşk düzleminde Selimin kafasını karıştırandır. Güntülü ile ilişkisini onaylamayan Leyla romanın sonunda Selim'e yardım için olmayacaktır.

[4] H.Nihal Atsız, Ruh Adam ; 8

Selimin yargılanma zamanı geliyor, akıl ve gönül arasında kalan, yasak aşkı isteyen Selim'i yargılayanlar; Zerdüşt, Hz. Muhammed, Buda gibi ilahi karakterler ve Alper Tunga, Atilla, Temuçin Cengiz, Tanrıkut Mete gibi tarihin önemli kahramanlarıdır. Verilen karar ise Yüzbaşı Kubudak'la vuruşmaktır. Bu vuruşmadan sonra Selim iyileşiyor ve etrafında Şerif, Güntülü, Leyla yoktur. 'Öyleyse aşkı, şerefi ve asaleti kalmayan bir insanın var olmasıda mümkün değildir'[5]. Bilinmezliğe yol alır.

Roman boyunca son bulmayan aşk ızdırabının geçtiği yer, mekan belli değildir. Yoğun olarak ruhsal çöküntülerin varolduğu olaylar yağmurlu, rüzgarlı havalarda veya sonbahar gibi hüzünsel mevsimlerde işleniyor. Selimin içine kapanık, hayata küsmüş hali ve psikolojik durumlar, kendinden 25 yaş küçük birine olan aşkı ile değişiyor. Ama bu roman dünya edebiyatının bize öğrettiği mutlu sonla bitmiyor. Çünkü yüzbaşı Burkay'ın ruhu hala ızdırap çekiyor.

Altan Deliorman'a göre, bu roman NihaL Atsız'ın kendi hayat hikayesinden izler taşımaktadır. Ayşe Pusat'ı eşi, Selim Pusat'ı kendisi olarak yansıttığını söyler. Deliorman, kitabın 15 yıl (1956-1957'de kaleme almaya başladı 1972'de basıldı) geç basılmasını romanında ki 'yasak aşk' vurgusuna bağlıyor.

Sonuç

Nihal Atsız, bakıldığı zaman Türkçülük-Turancılık fikirlerini anlatabilmek, yaşatabilmek hatta uygulatabilmek için bir sürü mücadele vermiştir. Bu mücadelesinden dolayı da çoğu zaman kendisini bir tartışmanın içerisinde bulmuştur. Sabahattin Ali, Ali Fuat Başgil gibi kalemi güçlü insanlarla atışmaları olmuştur.Üniversite yıllarında hocasına yapılan saygısızlığa kayıtsız kalamayıp tepki gösterip asistanlık görevine son verilmesi onun daha sonra gireceği o ateşli tartışmaların habercisiydi.Yazdığı yazılarında eleştiri yapmaktan çekinmemiş hatta kaleminden çıkan sivri ve tehlikeli yazıları onun sorgulanmasına neden olmuştur.Geriye dönük tarihe baktığımız zaman Atsız birçok eser bırakmasına rağmen içinde bulunduğu alengirli ve sürekli devam eden münakaşa durumuyla hatırlanmaktadır.Düşünce yapısı ile bakıldığı zaman ırk ayrımlarında yapılan hatalardan bahsetmiş ve bu ayrımın yapılırken aslında varolandan ziyade kabul edilmek istenen ırka

[5] Nazan Bekiroğlu, 'Ruh Adam Romanı Üzerine Bir Tahlil Denemesi'

mensup olmayı tercih eden bir millet olduğumuzu söylemektedir.Irk ayrımının renklere göre değil dillere göre yapılması gerektiğini söylemiştir. Bu bilgi akla daha yatkın olduğu gibi bu sorgulayıcı ve bazı doğru zannedilen gerçekleri derinden hiçe sayan karekteri onun ileride yapacaklarına mantıklı bir açıklama yapmak isteyenlerin referans alabileceği karekter analizi olabilir.

Devlet içerisinde de bu ayırımla birlikte Türkçülük fikrine parelel olduğunu düşündüğü milliyetçilik düşüncesinin egemen olması gerektiğini iddia etmiştir.Çıkardığı Atsız Mecmua dergisi de bu ideoloji kaynaklı yazılarla donanmıştı.Bu dergide birlikte yazdığı Sabahattin Ali ile daha sonra yaşayacağı münakaşa ise o dönemin çıkılmaz siyasi girdabında düşünce dalgasıyla sürüklenmemizi sağlamaktadır.Çünkü bu iki karekteri ortak noktada birleştirip daha sonra keskin bir virajla ayıracak olan konunun ne olduğu muamma olmaktan öteye geçememiştir.Nihal Atsız'ın bahsedildiği gibi kafatasçı ırkçı ideolojisi mi? Atsız'ın iddia ettiği gibi Sabahattin Ali'nin Almanya'ya gittikten sonra değişmesi mi? Bu olay örgüsü içinde bakacak olursak gayesi Türklerin birleşimi ve bu şekilde ayakta kalabileceğimize inanan (oğluna yazdığı vasiyetinde oğluna Türkçülük fikrinden ayrılmaması gerektiğini ve bütün komşuları düşman göstermesi üçüncü dünya ülkeleri olarak nitelendirdiğimiz devletleri ve ebedi olan düşmanlarımızdan bahsetmesi) Nihal Atsız gibi bir yazar ve tarih bilgisi kuvvetli biri Türk tarihinde ve geleneklerinde devlete ve devlet iradesine karşı gelmek gibi bir durumun doğru olan yol olmadığını bilmesi gerekmekteydi.

O dönemlerde yaygın olan Nazi ideolojisinden etkilenip oluşturmak istediği kitlenin önemi Almanların Ruslar karşısında yenik düşmesi ile azalacak kadar kırılgan bir yapıdayken devlet ile mücadele etmek insan aklı ile açıklanabilecek bir durum değildi.Turancılık fikrinden dolayı Türk siyasetine damga vuran Nihal Atsız'ın düşüncelerinden etkilenen insanların verdiği mücadelede Turancılık fikrinin soyut mu somut mu olduğu tartışılmaya açıkken devlet erkanı ile girdiği münakaşalarda haklılık payı olan taraflarda bile devletçi düşünceye sahip devlet adamları tarafından yanlış bulunmuştur.Öyle ki Nihal Atsız dönemindeki bu Turancılık fikri de daha önce yine aynı ideolojik düşünceden hareketle karar verilen ve binlerce Türk askerinin donarak can verdiği Sarıkamış felaketi gibiydi.Tek partili bir yönetim sisteminde dünyada yaşanan 2.Dünya Savaşı mücadelesinde ve ikinci bir Kurtuluş mücadelesi vermemek için denge politikası uygulayan Türkiye Cumhuriyeti'nde bu ırkçı yaklaşım düşünülemezdi.Nitekim Almanların yenik düşmesiyle bu milliyetçi ve ırkçı yaklaşımlar etkisini yitirmiş, Türkiye'de de Nihal Atsız gibi karekterlerin yargılanmasına neden olmuştur.

Nihal Atsız'ın yargılanmasının sebebi ise Orhun Dergisinde dönemin başbakanı olan Şükrü Saraçoğlu'na yazdığı mektuplar ve Milli Eğitim Bakanı olan Hasan Ali Yücel'i istifaya çağırması Sabahattin Ali gibi isimleri kolladığını iddia etmesidir.Burada Sabahattin Ali ve birkaç kişinin daha adını vererek komünist olduklarını söylemiş ve Sabahattin Ali'nin yazmış olduğu bir yazısında örnekler vererek İsmet İnönü ve ayvalıkta Yunanlara ilk kurşunu sıkan Ali Çetinkaya için ağır sözlerden bahsederek bu kişilerin görevlerinde bulunmalarının yanlış olduğunu bunların milletin parasını yemelerinden duyduğu hoşnutsuzluğu dile getirmiştir.Bunlarla tam ve etkin bir mücadele girişiminden bahsetmektedir ancak asıl mücadele Nihal Atsız ile olacaktır. 3 Mayıs olaylarında Nihal Atsız düşüncelerini takip eden genç bir kitle olaylar çıkarmıştır. Bu olaylar neticesinde 165 kişi gözaltına alınmıştır.Bu olaya bakınca bile yeni kurulan bir ülkede rejim değişikliği yaşanmış, ilke ve inkılaplardan uygulanmaya çalışırken gençlerin bu şekilde eylem yapacak düşüncelerle yaşaması devlet için bir tehdit oluşturacaktır.İsmet İnönü'nün 19 Mayıs 1944 Nutku ise Nihal Atsız gibi Türkçüleri rahatsız etmiş ''Türkçülük-Turancılık'' davasında yargılanmasına da neden olmuştur.Burada İsmet İnönü ırkçılık ve turancılık hakkında yaptığı konuşmasında ise herşeyi gözler önüne seriyordu.Denge politikası izleyen bir devletinde komşusu Rusya iken bazı noktalarda tedbir alması gerekliliği ile açıklanabilir bir politika izlenmiştir.

1945 yılında ise Nihal Atsız serbest kaldıktan sonra Türkçülüğün bitmediğini bilakis bu dava dolayısıyla daha da güçlendiğini hatta bu davadan sonra İsmet İnönü'nün bittiğini söylemiştir.Bu tarihten sonra yazdığı yazılarından sonra ise yazılarındaki sert eleştirilerin dozunu yükseltmiştir.İşin en ironik tarafı ise tam da bu noktadadır.Çünkü kendisini vatan haini olmakla suçladığı, dönek dediği Sabahattin Ali için ''ATATÜRKÇÜ ve MİLLİYETÇİ'' olmaktan çıkıp sol eğilimli bir insan oldu eleştirisinden sonra, parti ideolojisinde 6 oktan biri milliyetçilik olan ve Türk milliyetçiliğini en iyi şekilde yapan ATATÜRK'ü ve kemalizmi 1951'de 'Milli Birlik' başlığı altında yazdığı bir yazıda eleştirmiştir. Milli birliği bozanları ayırınca bunların başına otuz yıl bu milletin başına zorla bela olan kemalistleri getirmek icap eder sözleriyle sert eleştirilerde bulunmuştur.Ayrıca ulu önder Atatürk liderliğinde cephede okunan Kuran sesleri ve düşman üzerine saldırırken düşmanın içini titreten 'Allah Allah' nidaları atacak kadar islamiyeti benimsemiş bir topluma 'İlla bir dine inancaksam, bu atalarımın Gök Tengrisi bana yeter'' diyen birisinin böyle bir ideolojik sentez uygulamaya çalışması Sarıkamış gibi bir hayal ürünüydü.

Kaynakça

ATSIZ, H.N. (2012). Ruh Adam. İstanbul, Ötüken Neşriyat.

ATSIZ, H.N. (2013). Deli Kurt. İstanbul, Ötüken Neşriyat.

ATSIZ, H.N. (2013). Dalkavuklar Gecesi- Z Vitamini. İstanbul, Ötüken Neşriyat.

ATSIZ, H.N. (2015). Bozkurtlar- Bozkurtların Ölümü/ Bozkurtlar Diriliyor. İstanbul, Ötüken Neşriyat.

SANDER, Oral. (2013). Siyasi Tarih 1918-1994, Ankara. İmge Kitabevi Yayınları.

ZÜRCHER, E.J. (2013). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İstanbul, İletişim Yayınları.

ÇAYLAK,A. - DİKKAYA,M.- GÖKTEPE,C.- KAPLI,H. (2012). Osmanlı'dan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi. Ankara, Savaş Yayınevi.

LANDAU, J.M. (1999). Pantürkizm (çev. Mesut Akın). İstanbul, Sarmal Yayınevi.

Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce- Cilt 4 (2008). İstanbul , İletişim Yayınları, 345-388.

SERTKAYA,O.F. (1987). Nihal Atsız. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı- Türk Büyükleri Dizisi 69.

TÜRKEŞ, A. (1975). 1944 Miliyetçilik Olayı. İstanbul, Kutluğ Yayınları.

İPEK, G. (2016) . Basında Sabahattin Ali- Nihal Atsız Davası. Akademik Bakış Dergisi sayı:55, Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EVİS, A. (2014). Hüseyin Nihal Atsız'ın Romanlarında Fantastiğin İzleri. Mustafa Kemal Üniversitesi SBÜ Dergisi sayı:25, 13-36.

ÇOPUR, G. (2012). Ruh Adam Romanında Kahramanın Sonsuz Yolculuğu: Yasak Aşk'ın Döngüsü. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. volume 7/3, 837-844.

YILMAZ, M. (2015). Nihal Atsız'ın Tarih Algısı ve Türk Tarihi Hakkındaki Görüşleri. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. volume 10/9 , 469-484.

SANCAR, N. (1995). Türkçülük Üzerine Makaleler. İstanbul, Kamer Yayınları.

ATSIZ MECMUA (1931-1932) , Aylık Fikir Mecmuası. Ankara, 1-17 sayıları
nihal-atsız.com
otukendergi.com